

jog Tára 1922. 76. sz., úgylátszik ellene az ugyanott idézett P. III. 1852/1920. sz. ítélet.)

Magánjogi záros határidőkre vonatkozik az a praxis, amelyet Kovács Marcell idéz kommentárja II. kiadásának 946. oldalán: a csődmegtámadási kereset hat havi határideje befejeződik az utolsó napra eső ünnepnappal; viszont nem késett el az ipartv. 176. §-a alapján beadott kereset a kilencedik napon, ha a nyolcadik nap ünnepre esett. Ismét a szigorú álláspontot tükrözi vissza a P. VII. 9090/1926. sz. ítélet (Jogi Hírlap 1927. 2045.) a tőzsdevízesekben előírt 90 nap magánjogi záros határidő, a június 30-án beadott kereset tehát elkésztett, ha a 90 nap Péter-Pálför fejeződött be.

Kétségtelen, hogy a Kúria döntésének megvan a dogmatikai alapja, mert jelenlegi jogszabályaink különbséget tesznek anyagi jogi és eljárásjogi határidők között. Azonban önként felmerül a kérdés, van-e mélyebb alapja ennek a disztinkciónak? Igazságos-e, hogy valakit egy nap miatt, amidőn a jogszabály értelme kétes volt, jogától örökre elessünk? Nem lett volna-e helyesebb az életbeléptetési rendeletben szabályozni a kérdést és elvárni a rendelet szövegezőjétől, hogy megnézzék a naptárt, mikorra esik az általa kitűzött határidő végpontja? Méltányos-e hogy ennek a szövegezési hiánynak a felek adják meg az árát? De eltekintve a konkrét kérdéstől, nézetem az, hogy semmiféle juris ratió nem indokolja ennek a kérdésnek eltérő szabályozását az anyagi és alaki jogban és semmiféle érdeket nem sértenek, ha a kérdést egységesen úgy döntenék el, hogy minden határidő, amelynek végnapja ünnepre esik, a a legközelebbi köznapon fejeződnék be. Ezt kívánja a jog sokat emlegetett egyszerűsítésének szempontja is.

Dr. Vági József

Széljegyzetek az egyszerűsítési törvényhez. A törvény életbelépését követő első hétköznapon a központi járásbíróóság aulájában nagy csoportokban álltak és tanakodtak az ügyvédek. Mikor egy csoporthoz odaléptem, megtudtam, hogy arról vitatkoznak, vajjon lehet-e a 100 pengőn aluli, a községi bírósághoz utalt ügyeket, úgy mint eddig, a járásbíróáságnál fizetési meghagyás útján érvényesíteni. Nemleges esetben azt jelentené ez a szabályozás, hogy ügyvéd nem vállalhatná 100 pengőn aluli ügyeket, melyek pedig a perek nagy többségét alkotják, mert a községi bíróság nem állapít meg költséget. Vagyis a félnek vagy jogosult alkalmazottjának személyesen kellene ezeknek az ügyeknek utána járni, ami e pe-

rek többségét kitevő ügyek érvényesítését sok idővesztesség által megnehezítené. A központi kir. járásbíróság illetékes bírái a kérdést igenlően döntötték el a célszerűség és méltányosság követelményei szerint, de mindenestre gondolkozóba esünk a törvény- és rendelet-szerkesztés módja iránt. A végrehajtási rendelet a kiadmányok formája és szövege tekintetében részletesen rendelkezik, ellenben ilyen fontos kérdésben már az első napon kétségek merülnek fel és a feleknek és ügyvédeknek várnia kell, hogy az egyes bíróságok e kérdésben milyen álláspontot foglalnak el.

A jogkereső közönség és az ügyvédek saját jól fel-fogott érdekükben nem lehetnek ellenségei olyan reformnak, mely a jog érvényesítését egyszerűbbé teszi és az igazsághoz vezető utat megkönnyíti. A törvény végrehajtási jogi részében van több olyan intézkedés, amely a megítélt jog végrehajtást megkönnyíti, meggyorsítja. A végrehajtási kérelem elintézésének módja igen szerencsés, ha kellő ügyviteli intézkedésekkel a torlódást, az akták összekeverését, és elkallódását sikerül megakadályozni. Az Országos Ügyvédszövetség épen e sorok írójának indítványára annak idején ehhez a törvényes rendelkezésekhez hasonló módot ajánlott a végrehajtási kérvények azonnali elintézésére. Reméljük, hogy ezek az üdvös rendelkezések jól fognak beválni és a gyakorlatban az ügyvitel módja nem fog fennakadást okozni.

A végrehajtási eljárás során a gyorsaság érdekében szívesen lemondunk bizonyos garanciákról, ha azok utólagosan jogorvoslattal nagyobb kár nélkül elháríthatók, ha tudjuk, hogy a végrehajtás alapos bírói határozat alapján az anyagi igazságot hajtja végre. Mindig örömmel vesszük, ha az anyagi igazság gyors kiderítésére egyszerűbb utat és eszközöket talál a törvényhozás. De nem áldás a gyorsaság és az egyszerűség akkor, ha az a veszély, hogy sok esetben nem az anyagi, hanem csak a formai igazsághoz, a jogérvényesítés helyett az aktaszzerű elintézéshez vezet. Sajnos, bárhogy is igyekszünk objektívek lenni, úgy kell látnunk, hogy a törvény perjogi intézkedései nem a jogkeresést egyszerűsítik, nem a polgárokat juttatják könnyebben és olcsóbban az anyagi igazsághoz, hanem az állami bíróságokat igyekeznek tehermentesíteni, az állami igazságügyi kiadásokat apasztani és jogérvényesítést megnehezítik és költségsébbé teszik. Pedig minden ítélet nemcsak a felekre van kihatással, hanem a joggyakorlat kialakulása és a tör-

vénytiszteletre való hatása által a gazdasági életre, a népjólétre, az erkölcsre és a polgároknak a boldogulására. Nem egyszerűsítési törvény ez, hanem tehermentesítési törvény és különös módon azokat a bíróságokat tehermentesíti, melyek eddig sem voltak túlterhelve: a jogorvoslati bíróságokat és a járásbíróság értékhatárának felemelése által a törvényszéket, mint elsőfokú bíróságot. A főbaj a járásbíróságoknál volt és ott a helyzet még nehezebb lesz. A törvény az elsőfokon tiszta szóbeliséget akar, megtiltja az előkészítést, a tárgyaláson pedig az ítélet egy ügyekkel és adminisztratív intézkedésekkel túlterhelt, fáradt bíró felekkel és ügyvédekkel tömött szűk szobájában születik, ahol sokszor a tárgyaló feleknek még ülőhelye sincs, a rég várakozók ideges türelmetlensége légkörében. Ime ez az a szóbeliség, amit a törvény elméletileg ideálisan elképzelt a gyakorlati megvalósításban. Így születik az az ítélet, mely ellen a jogorvoslatot megszorítják és amellyel jogorvoslat esetén is főleg az akták alapján bírálják el. Itt kellene a felek ügyvédjeinek azokat a jogi fejtegetéseket és gazdasági, erkölcsi indokokat előadni, melyekből a bíróság a szokásjogot és a communis opiniót észleli. Hol marad meg ezeknek a nyoma? A jogorvoslati bíróságok elé ebből semmi sem kerül. Csak a halott akta marad és a felek felszólalása kik kötve vannak a fellebbezésben és válasziratban írásban előadottakhoz.

Felhozzák a jogorvoslat megszorítására vonatkozó kritikákkal szemben, hogy a jogfejlődés mindenütt a jogorvoslatok korlátozása felé halad és nálunk még mindig túlteng a fellebbezési alkalom. Erre csak azt felelhetjük: adjanak a jogkereső közönségnek alapos elsőbírói eljárást, ahol írásbeli alapos előkészítés után nyugalmas szóbeli tárgyaláson türelmes és nem kifáradt bíró előtt, kellő nyugodt környezetben, pontos jegyzőkönyvvezetés mellett mindent elmondhat, ami a szívéen fekszik, nemcsak a tényállást és a jogszabályra való „utalást”, hanem azokat a jogi, erkölcsi és gazdasági indokokat, melyekből anyagi igazsága kitűnik és a két fél megvilágítása alapján döntsön a törvény és a gazdasági, társadalmi célszerűség figyelembevételével alakult értelmezés alapján a jól informált bíró és akkor megelégszünk általános egyfokú, csak a jogkérdésre kiterjedő, írásbeli felülvizsgálattal. A fontosabb ügyekben legalább kérünk azonkívül az elsőfokon is társas bíróságot.

A törvényjavaslat eredeti szövegével szemben a tör-

vény az előkészítő iratban megengedi a tények és bizonyítékok előterjesztésén kívül a „jogszabályra való utalást“. A törvény nem meri egyenesen a jogszabály felsorolását megengedni, csak ennél kevesebbet, félénken csak ennyit mond „utalás“ a jogszabályra. Werbőczy hazájában, ahol a szokásjog olyan tiszteletben áll, ahol a szokásjognak törvényrontó ereje van, ahol a magánjog ma is tiszta szokásjog, ahol Werbőczy nagy fontosságú Hármaskönyvét, mely magánjogunk alapja hosszú századok óta, azok alapján állította össze, amit a bíróságoknál a felek előadásából és a bírák ítéleteiből hallott, a feleknek nem engedik meg a jogi fejtegetést, csak az utalást a puszta, tételes jogszabályra. Jogéletünk eleveenségének döntő kérdése, hogy a szokásjog kialakulása ne nehezítenessék meg, a nemzet, a jogkereső felek jogalkotó tevékenysége ne sorvadjon el. Reméljük, hogy a bíróságok tudatában e nemzeti érték fontosságának, okos hazafias-sággal a törvény szavát liberálisan az eddigi gyakorlatnak megfelelően fogják alkalmazni.

A nagy elvi kérdések mellett vannak részletszabályok is, melyek a jogkereső közönség helyzetét megnehezítik. Csak utalunk a különböző kérvényformák és kiadmánytervezetek elkészítésével járó formalizmusra, mely különben pénzbe is kerül és az egyedül használható hivatalos űrlapok meglehetősen drágák. Az árverési hirdetések és egyéb végrehajtási végzések postai portóköteles kézbesítése is nagy anyagi teher a végrehajtóra nézve. Ha adósának végrehajtási joga fentartásával halasztást ad, vagy a követelés kiegyenlítése után adós nem gondoskodik a lefoglalt ingók feloldására vonatkozó kérvény elkészítéséről, vagy valaki egy nagy ház bérbeadója, bizony portókötségekre jelentékeny összeget kell kiadnia, ha adósa vagy lakói ellen sok árverés tüzetik ki. Behajtási ügyekkel foglalkozó ügyvédi irodákba sokszor tömegesen jönnek ilyen idegen árverésről szóló hirdetmények.

Ismételjük minden egyszerűsítést örömmel fogadjunk, mely az anyagi igazság gyors és könnyű érvényesítését előmozdítja, de az anyagi igazságot nemzeti érdekből nem akarjuk felcserélni a gyors elintézéssel, formai ítélettel. Ezért kiáltottuk a javaslat egyes intézkedéseivel szemben: „Videant consules.“ Most a törvény életbelépése után a bíróságok böles belátására, lelkiismeretességére, cselekvő hazafias érzésére hivatkozva mondjuk: „Videant iudices, ne quid detrimenti res publica et justitia capiat.“

Ifj. dr. Szigeti László